

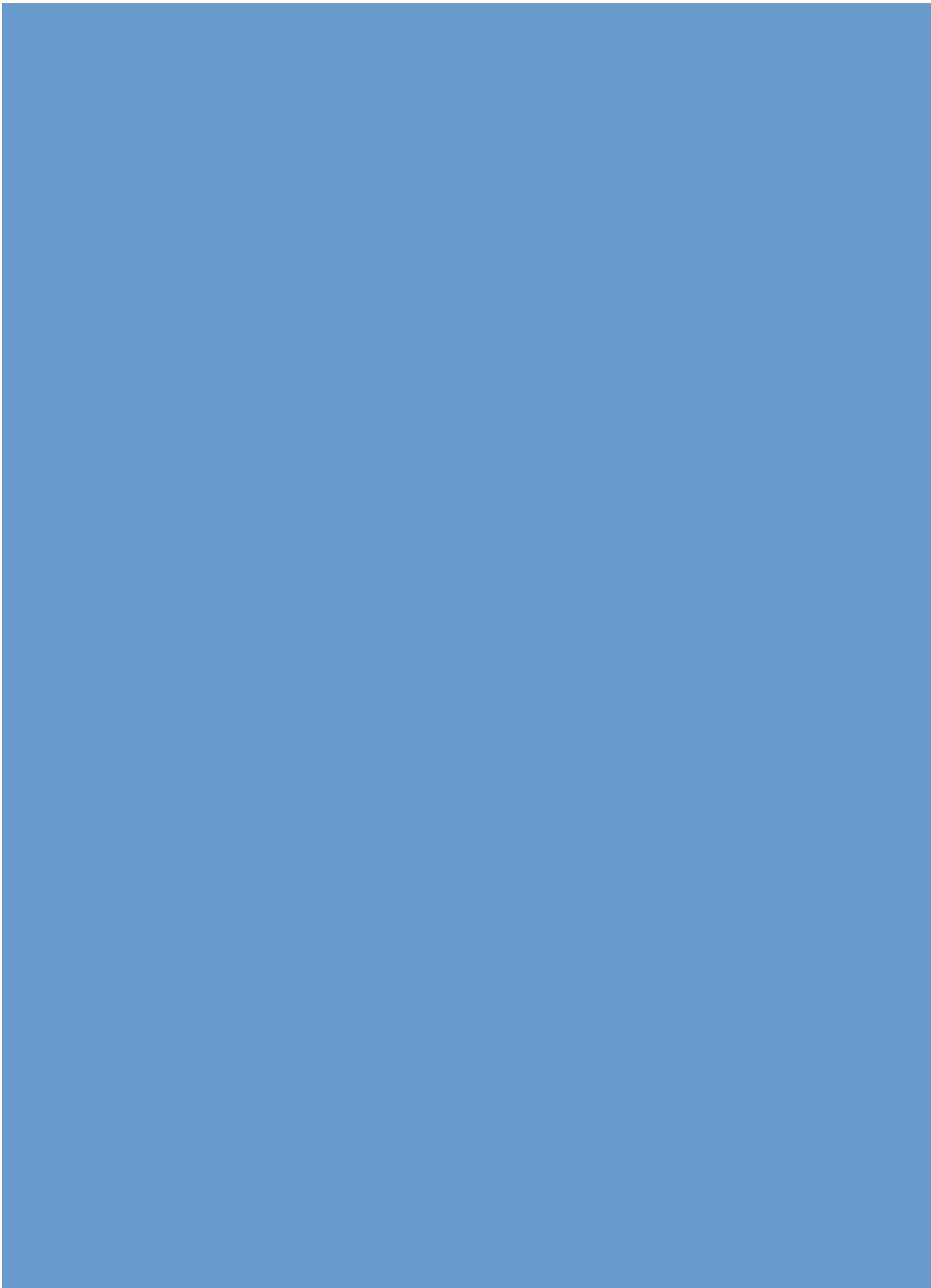
12

Årsrapport 2012

Evaluering av norsk utviklingssamarbeid

Innhold

Forord	4
Erfaringer i 2012	6
1. Betydningen av grundige analyser av land i konflikt	8
2. Gode resultater forplikter. Utvid gode tiltak.	9
3. Unngå at «kapasitetsbygging» blir den nye hvite elefanten	9
4. Evalueringer må kommuniseres bedre	11
Rapporter fra Evalueringsavdelingen	12
Evaluering av norsk støtte til å fremme funksjonshemmedes rettigheter	14
Studie av reise- og møtegodtgjørelser	15
Evaluering av norsk bistand til Afghanistan	16
Evaluering av Verdsbankens fleirgivarfond for resultatbasert helsetenestefinansiering	18
Evaluering av klima- og skogprosjektets støtte til sivil samfunn	19
Evaluering av Olje for Utvikling-programmet	21
Studie av evalueringsarbeidet i norske frivillige organisasjoner	23
Studie av bruken av evalueringer i norsk bistandsforvaltning	24
Spørreundersøkelse om bruk av evalueringer i norsk bistandsforvaltning	25
Evaluering av Norges landbruksstøtte for å fremme matsikkerhet	26
Andre evalueringsrapporter	
FNs utviklingsprogram: Støtte til land i konflikt	30
FNs utviklingsprogram: Innsatser i Liberia	32
FNs utviklingsprogram: Innsatser i DR Kongo	33
FNs utviklingsprogram: Innsatser i Nepal	34
Verdensbanken: Virkningsevalueringer – er de relevante og hva fører de til?	35
Verdensbanken: Støtte til sysselsetting for ungdom	36
Verdensbanken: Innsatsen i Liberia	37
Verdensbanken: Innsatsen i Afghanistan 2002-2011	38
Verdensbanken: Støtte til bærekraftig forvaltning av skogressurser	39
Verdensbanken: Tilpasning til klimaendringer	40
Oppfølging av evalueringer	42

Forord

Evalueringsarbeidet i Norad skal dokumentere i hvilken grad norsk utviklingssamarbeid er relevant, effektivt og oppnår resultater som forutsatt. Målet er både å lære ved å samle erfaringer, og å ansvarliggjøre de som forvalter bistanden. Evalueringsavdelingen styres etter en egen instruks som slår fast prinsipper om nøytralitet og uavhengighet, og sier at avdelingen selv kan ta initiativ til evaluering av alle typer utviklingssamarbeid. Selve evalueringsarbeidet gjennomføres av eksterne fagmiljøer.

I 2012 fikk vi gjennomført ni evalueringer og studier, og vi bidro til ti studier gjennomført av evalueringskontorene i Verdensbanken og i FNs utviklingsprogram. Temaene spenner vidt, fra regjeringens skog- og klimainitiativ til programmet «Olje for utvikling», fra landbruk og matsikkerhet til helse, og fra funksjonshemmedes rettigheter til bistand i Afghanistan.

Vi la også oss selv under lupen. Våre evalueringer skal vise resultater, både gode og dårlige, og på den måten bidra til bedre bistand. Men hva er resultatet av evalueringene? Blir de brukt? En studie konkluderer med at vi som evaluerer – og andre deler av bistandsforvaltningen – gjør en del bra. Men evalueringene kan bli bedre, de bør brukes mer, og bistandsforvaltningen kan lære mer av dem. En av anbefalingene er for øvrig fortsette å bruke denne årsrapporten til å gjøre erfaringene lettere tilgjengelige for et bredere publikum.

En liknende studie¹ for tjue år siden konkluderte med at det er lettere å lære og å justere kursen når det er snakk om ganske konkrete, spesifikke oppgaver, gjerne av teknisk art, og vanskeligere når det gjelder mer abstrakte, høyere mål samt politiske, sosiale og kulturelle spørsmål. Den sa også at læringskulturen var sterkest lenger «nede» i hierarkiet, hos de faglige ekspertene, og svakest lengst «oppe», hvor det dreier seg mer om overordnede planer og prioriteringer. På det nivået medvirket nok evalueringer til at berørte parter erkjente svakheter, men det var sjelden slike erkjennelser førte til endring i den generelle innretningen av bistanden.

Dette gjelder sannsynligvis fortsatt. Likevel forsøker vi å trekke ut noen generelle funn og erfaringer som kommer fram i flere av fjorårets evalueringer. Selv om de er knyttet til spesifikke tiltak, mener vi at de peker på noe som er relevant for bistandsforvaltningen nesten uavhengig av nivå og sektor. Det er ikke nødvendigvis de viktigste funnene i hver evaluering; disse blir gjengitt i rapportens hoveddel. Men det er observasjoner vi tror det er mye å lære av for de fleste som arbeider med bistand selv om de ikke har spesiell interesse av den enkelte evaluering. Det er fordi det er snakk om utfordringer som kommer til syne i mange studier og evalueringer.

1 Norad Evaluation Report 1.93. Internal Learning from Evaluations and Reviews.

Den første erfaringen vi vil trekke fram, handler om betydningen av grundige analyser. Dette bygger særlig på evalueringer av bistand til Afghanistan, og oppfordringen om et solid forarbeid og oppdaterte analyser underveis er spesielt aktuell for konflikt-områder, som er mål for en stor del av norsk bistand. Den andre erfaringen er en oppfordring om å utnytte det som går bra, om å utvide gode tiltak. Lærdommene fra vellykkede prosjekt bør utnyttes bedre og deles med andre bistandsaktører. Den tredje erfaringen gjør det aktuelt å spørre om «kapasitetsbygging» er i ferd med å bli en hvit elefant i bistanden. Kurs og seminarer legger beslag på mye ressurser, men gir de de resultater og den læring vi forventer? Med den fjerde erfaringen retter vi søkelyset på oss selv. Det er mange forhold som bestemmer om en evaluering blir god. Men en ting er sikkert: Evalueringene må kommuniseres bedre. Ett skritt på veien er kortere rapporter med gode sammendrag, færre forkortelser og mindre sjargong som er vanskelig å forstå for de som ikke er eksperter på området.

I årsrapporten for 2011 fortalte vi at ingen av evalueringene i tilstrekkelig grad kunne dokumentere det vi kaller utviklingsresultater og virkninger, altså i hvilken grad tiltakene bidro til å oppnå de langsiktige målene for målgruppen eller på samfunnsnivå. Vi forklarte dette med mangel på data og svake rapporteringsrutiner i de tiltakene vi valgte å evaluere. Dette betyr ikke nødvendigvis at måloppnåelsen er svak, men det er vanskelig å

dokumentere virkningene, særlig med de strenge krav til metode og dokumentasjon som gjelder for evalueringer.

Vi ser langt på vei det samme i 2012. Selv om flere rapporter viser resultater innen ulike sektorer eller i et land, ser vi fortsatt at det ofte er vanskelig å dokumentere virkninger på lang sikt. Dette kan skyldes at prosjektene i mange tilfeller ikke ble planlagt med tanke på gode evalueringer fra starten av. Hvordan bør man legge til rette for evalueringer når et bistandstiltak innledes? Hvordan kan Evalueringsavdelingen stille bedre spørsmål og skaffe flere gode svar? Vi har satt i gang en studie som ser på disse spørsmålene og håper å ha noe å fortelle i neste års rapport.

Resultatene av alle evalueringer formidles til Utenriksdepartementet og andre i bistandsforvaltningen, sammen med Evalueringsavdelingens forslag til oppfølging. Utenriksdepartementet lager oppfølgingsplaner til hver rapport, se oversikten bakerst. I tillegg formidles evalueringene til alle interesserte gjennom åpne seminarer og nettsider, samt til Stortinget og Riksrevisjonen og media.

Tale Kvalvaag
Avdelingsdirektør
Evalueringsavdelingen

Erfaringer i 2012

Foto: Wayne Conradie

Erfaringer i 2012

1 Betydningen av grundige analyser av land i konflikt

Bistand til land i konflikt er særskilt utfordrende. All bistand skal baseres på analyser av forholdene i det aktuelle landet, men ved oppstart i et konfliktland er situasjonen som regel uoversiktlig og givene er under press for å levere resultater raskt.

OECDs utviklingskomite (DAC) publiserte i 2012 retningslinjer for å evaluere støtte til fredsbygging i ustabile og konfliktrammede land¹, som resultat av et arbeid Evalueringsavdelingen deltok i. Retningslinjene bygger på internasjonal forskning som erkjenner at det er få sikre oppskrifter for hvordan man bekjemper ufred og skaper varig fred. Men det er enighet om noen punkter som all bistand i konfliktland bør vurderes etter. Det er viktig at de som kommer utenfra setter seg inn i området historie, kultur, økonomi og maktforhold, og hva som er kildene til konflikt. Man må tenke godt gjennom på forhånd hva som kan medvirke til at konflikten dempes og hva som innebærer risiko for at den blir mer intens eller at nye konflikter oppstår. Er vi flinke nok til dette i norsk bistand? Er vi i stand til å følge utviklingen underveis og oppdage tidlig nok om noe begynner å gå galt?

Både Norges og Verdensbankens bistand til Afghanistan ble evaluert i 2012, og vi oppsummerer positive og negative evalueringsfunn senere. Evalueringskontoret til FNs utviklingsprogram (UNDP) la også frem en evaluering av arbeidet i konfliktland, ikke bare i Afghanistan. Hva forteller de om bistand til land i konflikt?

En av konklusjonene var at det ikke var mulig å følge utviklingen i bistandstiltakene i Afghanistan godt nok. Dette skyldtes både de økende sikker-

hetsproblemene som gjorde det vanskelig å reise utenfor hovedstaden, og for lite ressurser til å følge med der det var mulig. Det betyr at det kan ha vært gode resultater vi fikk vite for lite om, men også skadevirkninger. Ressurser kan ha kommet i feil hender og bidratt til lokale konflikter. De kan ha blitt fordelt på måter som oppfattes som urettferdig, eller kanskje svekket lokale maktstrukturer til fordel for nye. Evalueringene konkluderte med at innsatsen i noen tilfeller svekker lokale myndigheter til fordel for nye aktører som får rikelig med bistand. Det er fare for at arbeidet stopper når bistanden reduseres og lokalsamfunnet skal klare seg på egne ressurser.

Evalueringen av den norske bistanden konkluderer med at Norge på forhånd hadde foretatt en god analyse av forholdene i landet. Denne forståelsen burde imidlertid ha blitt fulgt opp bedre og det manglet planer for å forebygge risiko. Det stilles også spørsmål ved om Norge tok nok hensyn til utviklingen i landet og de erfaringer som faktisk ble gjort underveis. Rapporten viser dessuten til nyere forskning som påpeker at internasjonal bistand som sådan støttet sosial og økonomisk utvikling mer direkte, snarere enn å rette seg mot de underliggende politiske årsakene til konflikten.

Verdensbanken hevder at de mest vellykkede tiltakene i Afghanistan ble utformet av medarbeidere som hadde erfaring fra og kunnskap om de aktuelle sektorene og tok hensyn til tiltakenes bærekraft fra begynnelsen. Evalueringen av UNDP konkluderer med at FN ofte er dårlig forberedt på den enkelte konfliktsituasjonen, blant annet fordi innsatsen er spredt på for mange land.

Hadde det vært mulig å gjøre et grundigere forarbeid i Afghanistan? Og burde bistanden blitt lagt om underveis? Fra vår lille utkikkspost kan vi ikke

¹ Evaluating Peacebuilding Activities in Settings of Conflict and Fragility. Improving learning for results. DAC Guidelines and Reference Series. OECD 2012.

svare på det, men det ser ut til at giverne tok for lite hensyn til de underliggende årsakene til konflikt og at vi vet for lite om lokale virkninger av den store bistandsinnsatsen. Dette er erfaringer å ta med seg til andre konfliktland.

2 Gode resultater forplikter. Utvid gode tiltak.

Arbeidet for bedre bistand forplikter oss til å gjøre mer av det som gir gode resultater. Evalueringen av norske organisasjoners arbeid i Øst-Afrika, som vi omtalte i fjorårets rapport, pekte på et paradoks: Flere vellykkede tiltak ble avsluttet uten at det ble lagt arbeid i å utvide dem eller gjenta dem andre steder.

Årets evaluering av norsk støtte til landbruk og matsikkerhet peker på det samme. Den gir positive vurderinger av norsk støtte til såkalt bevaringsjordbruk, der mindre bearbeiding av jorda reduserer jorderosjon og bedrer avlingene. Dette omtales som et flaggskip i norsk landbruksbistand. Rapporten trekker frem forhold som den mener har vært spesielt viktige for suksess: Involvere bønder og andre berørte, og innrette tiltakene mest mulig etter det de ønsker seg. Evalueringen understreker også noe som høres selvsagt ut men ofte glemmes: Sats på tiltak som koster lite, men som gir høyt utbytte for den enkelte bonde.

Evalueringen peker imidlertid på at det også her, med noen hederlige unntak, satses for lite på å utvide gode tiltak. Norge kunne gjort mer for å utnytte erfaringene og spre dem til andre bistandsaktører på dette området.

Evalueringen av støtten til frivillige organisasjoner under Norges klima- og skoginitiativ fant lignende forhold. Et av målene med dette programmet var nettopp å høste erfaringer for å utvikle lokalt,

nasjonalt og internasjonalt arbeid for skogbevaring. Mange av tiltakene hadde medvirket til nasjonal planlegging av skogvern eller hadde høstet verdifulle erfaringer i lokale prosjekter. Men Norad og andre på norsk side gjorde for lite for å samle inn og spre denne kunnskapen.

Dersom bistandsorganisasjonene er for lite interessert i hva som går bra og hva som går dårlig, hva kan det i tilfelle skyldes? Det er hevdet at antallet registrerte ideelle, internasjonale bistandsorganisasjoner ble tidoblet i perioden 1990-2012, og at tallet nå er 60.000². Det er også etablert en mengde nye statlige og mellomstatlige bistandsinitiativ. Er alle disse så gode at de har livets rett? Ettersom bistanden et stykke på vei er tilbudsrevet og preget av lite konkurranse, kan det tenkes at selv bistandsorganisasjoner som ikke leverer god bistand, får fortsette. Kanskje går det automatikk i de årlige tildelingene, slik at de som fikk i fjor, får det samme og gjerne litt mer i år. Signalet til bistandsmottakerne kan da være at det sikreste er å fortsette som før. Øst-Afrika-evalueringen anbefalte å legge mindre vekt på historisk støttenivå og egenandel og mer på dokumenterte resultater ved tildeling av midler.

3 Unngå at «kapasitetsbygging» blir den nye hvite elefanten

Da vestlige bistandsbyråkrater la planer for hvordan afrikanske stater skulle bygge industri med gaver fra nord, kunne det føre til fabrikker som ikke tjente en krone og som forfalt fordi det ikke fantes reservedeler. Disse ble gjerne kalt hvite elefanter og ble et symbol på bistand som var dyr og ubrukelig. Bistanden lærte av disse feilene, men kan det finnes nye hvite elefanter som har tatt plassen til

² Dette tallet ble oppgitt av Nancy Birdsall, leder for tenketanken Center for Global Development, under Norad-konferansen 2012. Det er ulike måter å beregne på, men ingen tvil om at det har vært en enorm økning.

de gamle? Det er vår plikt å spørre. Vi krever at offentlig virksomhet når sine mål med rimelige kostnader her hjemme. Det er ikke mindre behov for å følge med på offentlig finansiert virksomhet når pengene skal virke i land langt borte.

I mange norske bistandstiltak er harde innsatsvarer blitt erstattet av myke. Da blir det kanskje ikke like synlig om vi også i dag støtter «hvite elefanter». Kapasitetsbygging legger i dag beslag på en stor del av bistandsmidlene, ofte gjennom opplærings-tiltak, kurs og seminarer. Det kan ofte virke som om strategiene er bygget på antakelsen om at bare de ansatte får litt mer kunnskap og helst litt andre holdninger, vil institusjonen fungere bedre. Alle som har vært med på organisasjonsprosesser her hjemme, vet at institusjonsendring er komplisert og ikke nødvendigvis oppnås ved å sende de ansatte på seminar.

Har kapasitetsbygging fått for stor plass? Er det effektivt? Både våre egne evalueringer og andre studier vil vise at kapasitetsbygging kan være både nødvendig og effektivt. Evalueringen av Olje for Utvikling illustrerer hvordan Norge har bidratt til utviklingen innen petroleumsforvaltning gjennom ulike former for kapasitetsbygging. Men mange kapasitetsbyggingstiltak, ikke minst kurs og seminarer, legger også beslag på verdifull arbeidstid for gode fagfolk. Ofte er strategiene for kapasitetsbygging i hovedsak innrettet mot å gjøre en institusjon i stand til å forvalte bistandsmidler bedre, enten det er snakk om faglig kapasitet til å gjennomføre bestemte tiltak eller bedre kapasitet til å håndtere giveres krav til søknader, resultatmåling og rapportering. Det kan føre til at selve bistandstiltaket blir mer effektivt, men det blir kanskje ikke vurdert – og rapportert - hva slik kapasitetsbygging gjør med institusjonens evne til å ivareta de av sine kjerneoppgaver som ikke er bistandsfinansiert.

Vi har ikke mange generelle svar, men i 2012 så vi på noen sider ved kapasitetsbygging. For å få deltakere til å prioritere kurs og seminarer har mange bistandstiltak satt av rikelig med penger til reise- og møtegodtgjørelser. Studien av slike godtgjørelser pekte på faren for at en overdreven reise- og seminarvirksomhet går ut over den egentlige jobben. Studien fant også risiko for misbruk og endog korrupsjon.

Giverne med de høyeste satsene trekker lettest til seg deltakere. Å samle giverne om felles regler er neppe noe enklere her enn på andre områder. Men giverne og landet selv har et ansvar for å vurdere både behov for opplæring og mulige uheldige konsekvenser. Dyre programmer med uforholdsmessig mye kapasitetsutvikling, må ikke få være en lett-vint måte å drive bistand på.

Vi ser noe lignende når det gjelder forsøket på kapasitetsbygging av enkeltmennesker. Mohammad Yunus har hevdet at mye opplæring av «ressurs-svake» mennesker er lite verdt³. For det første, er det riktig å kalle de som overlever i slummen og på gata takket være kunnskap, ferdigheter og nettverk av hjelpere og beskyttere for ressurs-svake? For det andre, hvordan kan de velmenende hjelperne vite hva de trenger, når de verken kjenner menneskene eller forholdene de lever under? Yunus tror at mye slik opplæringsvirksomhet får fortsette fordi de som tilbyr den ikke kan kreves for noen konkrete resultater. Og når de tilbyr et gratis måltid, får de alltid fattige deltakere til å delta på kurs og seminarer.

3 Han sier dette i boka "Banker to the Poor" (1998), kapittel 29.

4 Evalueringer må kommuniseres bedre

Evalueringer kan være nyttige på forskjellige måter. Noen ganger bidrar de til å endre pågående virksomhet, andre ganger påvirker de strategier og planer for ny virksomhet. Noen ganger er nytten mer indirekte, ved at de setter i gang nye tanker og ideer eller bidrar med ny kunnskap til en debatt eller en prosess som allerede er i gang. De bidrar også til å øke det generelle kunnskapstilfanget som gjør fagfolk, ledere, politikere og andre i stand til å ta bedre beslutninger i framtiden.

Det hender at evalueringer som vekker liten interesse i bistandsforvaltningen, kanskje fordi de ikke knytter an til pågående beslutnings- eller politiske prosesser, kan få oppmerksomhet i offentligheten. På den måten kan de medvirke til en mer informert bistandsdebatt, som i sin tur kan virke inn på bistandspolitikken og -forvaltningen. Andre rapporter kan ha stor betydning for et bistandstiltak selv om de leses bare av noen få fagfolk og virker uinteressante for andre. Men det ser også ut til, må vi innrømme, at noen blir lagt i en skuff uten synlig virkning.

I neste del av denne årsrapporten oppsummerer vi tre studier av hvordan evalueringer blir brukt: Blant de største frivillige bistandsorganisasjonene i Norge, i norsk offentlig bistandsforvaltning, og i Verdensbanken. Noen av konklusjonene sammenfaller, mens andre viser at de tre bistandssystemene kan lære av hverandre.

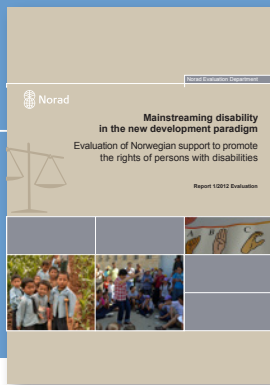
Blant de norske frivillige organisasjonene ser det ut til at evalueringenes mest konkrete funksjon er å påvirke beslutninger om organisering eller konkrete prosjekter. Studien av evalueringene fra Norads evalueringsavdeling finner at bruken øker når de berørte partene blir involvert på et tidlig stadium. I en egen spørreundersøkelse fremgikk det dessuten at de ansatte i bistandsforvaltningen mener at de største hindringene for bruk av evalueringer er dårlig tid, lite relevant evalueringstema og at ledelsen prioriterte andre oppgaver – men de peker også på flere svakheter ved selve evalueringsrapportene.

Studien av om våre egne evalueringer blir brukt i bistandsforvaltningen viste at evalueringene blir møtt med interesse, men at oppfølgingen av dem varierer sterkt. Noen av årsakene ligger hos oss. Studien ga råd om å gjøre rapporter og informasjon om evalueringene lettere tilgjengelig. I dag inneholder de for mye intern sjargong, forkortelser og akademisk språk. Dessuten bør det komme korte, klare oppsummeringer uten for mye teknisk informasjon. I tillegg blir vi oppfordret til å ta i bruk sosiale media, filmsnutter og andre «nye» kommunikasjonskanaler. Vi er enig i rådene, og vil gjøre vårt beste for å følge dem opp.

Rapporter fra Evalueringssavdelingen

Foto: Ken Opprann

Evalueringsrapport 1/2012: Mainstreaming disability in the new development paradigm. Evaluation of Norwegian support to promote the rights of persons with disabilities

Utført av: Nordic Consulting Group
ISBN: 978-82-7548-623-1

Evaluering av norsk støtte til å fremme funksjonshemmedes rettigheter

Bakgrunn

Norge har støttet arbeid for funksjonshemmedes rettigheter i flere land over lang tid. I 2002 ble det utarbeidet retningslinjer for integrering av funksjonshemmedes rettigheter i øvrig bistand, altså bistand som ikke er spesielt målrettet mot funksjonshemmede. Det har vært viktig for Norge å flytte vektleggingen fra helsetjenester og velferd, til fokus på sosiale rettigheter.

Formål

Dokumentere og vurdere resultater av støtten til arbeid for funksjonshemmedes rettigheter i perioden 2000-2010, med særlig vekt på Malawi, Nepal, Palestina, Uganda og Afghanistan. Det inkluderer gjennomføringen av retningslinjene fra 2002 for integrering av slikt arbeid i annen bistand. Et siktemål var å få råd om revidering av retningslinjene.

Funn

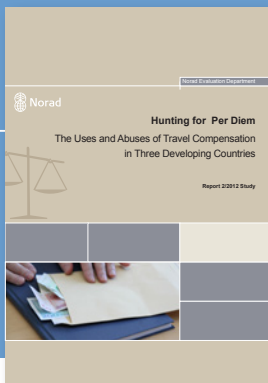
- Bevilgninger til direkte bistand for å fremme funksjonshemmedes rettigheter var på 1,4 milliarder kroner i perioden. I tillegg fant rapporten at hensyn til funksjonshemmede er integrert i øvrig bistand til

rundt 1,6 milliarder i samme periode, altså mindre enn 1 prosent av total bistand i perioden.

- Retningslinjene fra 2002 for integrering av funksjonshemmedes rettigheter i den generelle bistandsvirksomheten er lite kjent. Norge har i liten grad fremmet funksjonshemming som et menneskerettighets-spørsmål, til tross for føringer i vedtak fra Stortinget og Utenriksdepartementet.
- Få bistandsaktører bruker en rettighetsbasert tilnærming, som legger vekt på å definere og styrke rettighetshavere og ansvarsbærere (myndigheter). Tjenester og umiddelbare behov går ofte foran arbeid for varige endringer.
- Det er likevel flere positive resultater av støtten. Funksjonshemmedes rettigheter er blitt mer synlige i samfunnet. Funksjonshemmedes organisasjoner er blitt bedre i stand til å påvirke myndigheter og funksjonshemmedes situasjon.
- Personer med fysiske funksjonsnedsettelse er blitt best ivaretatt, utviklings- og hørselshemmede minst.

Anbefalinger

- Inkludere funksjonshemmede som et menneskerettighets-spørsmål i bistanden.
- Støtte både direkte tiltak for å støtte funksjonshemmede, og tiltak for å ta hensyn til funksjonshemmede i annen bistand. Støtte til «tjenesteleveranser» (helse, utdanning, velferd) bør kombineres med vektlegging av rettigheter.
- Bygge videre på erfaringer fra arbeidet for mineofre, blant annet ved å inkludere funksjonshemmede i humanitære prosjekter.
- Sikre at arbeid for kvinner og likestilling også tar hensyn til funksjonshemmede.
- Kreve mer informasjon om funksjonshemmede i planer og rapporter.
- Støtte myndigheter i å oppfylle internasjonale forpliktelser.
- Støtte forskning om funksjonshemmedes rettigheter.
- Støtte Atlas-alliansen og dens samarbeidspartnere som talsfolk for funksjonshemmedes rettigheter.

Rapport 2/2012: Hunting for Per Diem. The Uses and Abuses of Travel Compensation in Three Developing Countries

Utført av: Chr. Michelsens Institutt
ISBN: 978-82-7548-643-3

Studie av reise- og møtegodtgjørelser

Bakgrunn

Seminarer kan være nyttige og gi relevant opplæring for offentlige ansatte og lokalbefolkning. Men slik virksomhet kan også gå ut over det daglige arbeidet dersom den blir for omfattende. Studien bygger på materiale som er samlet inn i Tanzania, Malawi og Etiopia.

Formål

Samle informasjon om mulige negative virkninger av for omfattende seminarvirksomhet, med vekt på å forstå rollen til givere og nasjonale myndigheter.

Funn

- Omfanget av seminar og kurs har økt betraktelig de siste 20 årene. Utgifter til seminarer for planlegging og opplæring står ofte for en stor del av utgiftene i mange utviklingsprogram.
- Bistandsfinansiert seminarvirksomhet kan lett lede til misbruk av midler. Det kan for eksempel skje ved at seminarer oppgis å vare lenger enn de faktisk gjør, eller at antallet deltakere oppgis for høyt. Noen ganger deltar personer kun kort tid på et seminar, og

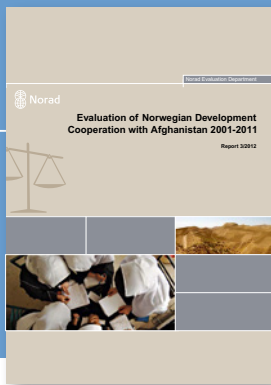
kan samtidig registrere seg på annet seminar og mottar ny godtgjørelse.

- Fordi det er mye å tjene på å arrangere og delta på seminar, kan utviklingsprogram bli planlagt med unødvendig og urimelig mye ressurser til opplærings- og planleggingsseminarer. Slik kan statsansattes oppmerksomhet bli dreid bort fra gjennomføring av eksisterende planer og over mot opplæring, planlegging og opportunistisk bruk av seminarer.
- Godtgjørelser kan innebære vesentlig økning i statsansattes totale inntekter, kanskje en flerdobling av inntekten for enkelte personer, økt konkurranse om posisjoner som gir slike muligheter, og en uheldig organisasjonskultur. Det kan utvikles forhold der lydighet og støtte premieres med seminar-deltakelse.
- Givere er ofte rause med penger til seminarer uten å ha en felles praksis eller regler for nivå på betaling. Ofte er det en konkurranse der de rauseste givene tiltrekker seg de mest relevante deltakerne.

- Også myndighetenes egne systemer for utbetalinger er kompliserte og uoversiktlige, noe som ytterligere øker faren for misbruk.

Anbefalinger

- Etablere felles regelverk for seminarvirksomhet blant givere og myndigheter.
- La penger som betales til deltakerne kun dekke de faktiske utgiftene.
- Kreve bedre begrunnelse og dokumentasjon for nytten av seminarer.
- Gjennomføre mer av opplæring og planlegging i vanlig arbeidstid, med mindre behov for reiser, seminarer og ekstrabetaling.

Rapport 3/2012: Evaluation of Norwegian Development Cooperation with Afghanistan 2001-2011

Utført av: Utført av Ecorys
ISBN: 978-82-7548-662-0

Evaluering av norsk bistand til Afghanistan

Bakgrunn

Bilateral (stat-til-stat) bistand fra Norge til Afghanistan i perioden 2001-2011 utgjorde 5,4 milliarder kroner. Vel halvparten av dette gikk til internasjonale organisasjoner, med Verdensbankens flergiverfond ARTF som den største mottaker. En fjerdedel gikk til norske frivillige organisasjoner. Resten var fordelt mellom andre internasjonale og norske aktører, deriblant Kommunal- og regionaldepartementet, Justisdepartementet og Politidirektoratet.

Formål

Å dokumentere og vurdere gjennomføring og resultater av norsk bistand til Afghanistan, inkludert dens relevans, måloppnåelse og i noen grad kostnadseffektivitet og bærekraft.

Funn

- Norge har tatt hensyn til afghanske prioriteringer. Disse har imidlertid i stor grad vært definert av det internasjonale samfunnet, noe som kan ha undergravet afghansk eierskap til utviklingsinnsatsen.
- Norges valg av samarbeidspartnere og gradvise opptrapping av støtten har vært i

samsvar med politiske prioriteringer, men det spørres om Norge tok nok hensyn til utviklingen i landet og erfaringer underveis.

- Norges utviklings- og humanitære bistand har vært en del av norsk utenrikspolitikk. Evalueringen spør om analysen av landets konflikter og maktforhold var tilstrekkelig til å kunne utforme gode konflikt-sensitive planer og programmer.
- Norge har opprettholdt et skille mellom utviklingsbistand og humanitær innsats på den ene siden, og militære innsats på den annen. Norge har vist respekt for de humanitære og frivillige organisasjonenes uavhengighet og upartiskhet.
- Umiddelbare resultater kan dokumenteres når det gjelder valg til nasjonalforsamlingen, opplæring av lærere og etablering av skoletilbud for millioner av elever, kapasitetsbygging i politi- og fengselsvesenet, landsbyutvikling, lønn til statsansatte, etableringen av landsbyforsamlinger som lettet overføring av støttebidrag til landsbyene, forbedringer av veier og vannforsyning i lokal-

samfunn, samt noe økt deltakelse av kvinner i inntektsbringende arbeid.

- Det fins lite dokumentasjon av mer langsiktige virkninger av innsatsen. Men det er påvist noe bedre pedagogisk kompetanse hos lærere, bedre tilgang til jordmortjenester og noe overføring av myndighet fra landsbyenes eldreråd til de valgte landsbyforsamlingene.
- Frivillige organisasjoner har hatt en fremtredende rolle. Støtten de mottar, kan imidlertid ha svekket afghanske provinsadministrasjoners stilling fordi disse ikke har tilsvarende ressurser og gjennomføringsevne.
- Kostnadseffektivitet kunne ikke vurderes på grunn av svak oppfølging og dokumentasjon. Dette gjaldt spesielt tiltak utenfor Kabul.
- Norge har generelt holdt avstand til de internasjonale samarbeidspartnersenes gjennomføring av tiltak i Afghanistan og basert seg på organisasjonenes egne oppfølgings- og tilsynrutiner. Disse har i sin tur overført ansvar til nasjonale myndigheter, som har manglet kapasitet til å utføre arbeidet.

Resultatet har blitt et svakt system både når det gjelder kontroll og læring.

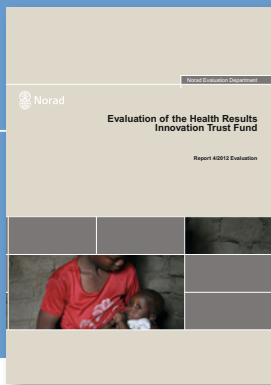
- Det er lagt lite vekt på bærekraft, skjønt dette har fått større oppmerksomhet i forbindelse med reduksjon av militær innsats.

Anbefalinger

- Det haster med å etablere effektive rutiner for oppfølging og evaluering av bistanden.
- Verdensbankens arbeid med landstrategi og resultatrammeverk bør gjøres ferdig.
- Styrking av distrikts- og provinsforvaltning bør prioriteres høyere.
- Frivillige organisasjoners valg av prosjekter og programmer bør i større grad bygge på kunnskap om lokale forhold og konflikter.

Foto: Ken Opprann

Rapport 4/2012: Evaluation of the Health Results Innovation Trust Fund (HRITF)

Utført av det britiske selskapet HLSP (del av Mott MacDonald Limited)
ISBN: 978-82-7548-658-3

Evaluering av Verdsbankens fleirgivarfond for resultatbasert helseteneste-finansiering

Bakgrunn

Fleirgivarfondet får støtte frå Noreg og Storbritannia. Det overordna målet til fondet er å medverke til at tusenårsmåla til FN om å redusere mor- og barnedød blir nådd gjennom resultatbasert bistand – bistand der pengane ikkje utbetalast før dei resultatene som tiltaket tek sikte på å nå faktisk er oppnådd. Fondet testar ulike modellar og har følgjande hovudmål:

- Støtte planlegging, gjennomføring og oppfølging av finansieringsmekanismer (pilotar) på landnivå, samt støtte tilhøyrande verknadsevalueringar.
- Få vite meir om kva som skal til for å lykkast i dette arbeidet og spreie denne kunnskapen.
- Utvikle kompetanse og byggje gode finansieringsmekanismer i landa.
- Medverke til å auke penge- støtta til helsesektoren.

Føremål

Å vite meir om relevans, framdrift, resultat og berekraft av aktivitetane for å få råd om framtidig innretting og forvaltning av fondet.

Evalueringa byggjer på datainn- samling i Rwanda og Kirgisistan samt skrivebordsstudiar av arbeidet

i Benin, Burundi, DR Kongo, India, Nigeria, Tadsjikistan og Zambia.

Funn

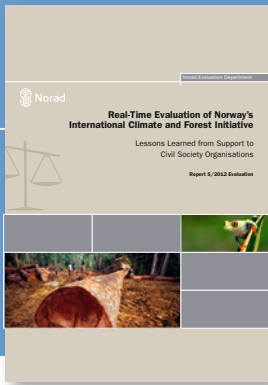
- Aktivitetane er relevante og fondet har medverka til å auke interessa for resultatbasert finansiering som bistandsform i Verdsbanken, blant givarar og i dei 45 landa der fondet til no har støtta aktivitetar.
- Fondet har enno ikkje fått på plass eit resultatrammeverk og indikatorar for å måle resultat av dei fire hovudmåla. Dermed er det vanskeleg å vurdere framdrifta.
- Pilotmekanismane som får støtte, dekkjer eit noko snevert utval av finansieringsmodellar. Tilfanget bør utvidast om fondet skal kunne teste ut ulike modellar på ein god måte.
- Det er gjort lite for å hente inn, dokumentere og analysere informasjon frå dei pilotprosjekta som er i gang. Dette svekkjer arbeidet med å utvikle kunnskap om gode resultatbaserte finansieringsmekanismer. Men det kan betre seg når resultatene frå pilotprosjekta og tilhøyrande verknadsevalueringar kjem.
- Utvikling av kompetanse på resultatbaserte finansierings-

mekanismer i landa skjer noko tilfeldig, mest i samband med oppstartinga av pilotprosjekt.

- Det for tidleg å seie om aktivitetane som no blir testa ut er verdt å vidareutvikle og det er derfor uråd å seie om aktivitetane er berekraftige. For å nå målet om meir pengar til helsearbeid, hastar det med å få fram eksempel på vellykka pilotprosjekt.
- Forvaltninga av fondet er tilfredstillande, men må styrkast etter kvart som aktivitetane aukar.

Tilrådingar

- Utarbeide resultatrammeverk og indikatorar for å kunne måle resultat.
- Betre resultat- og finansiell rapportering til givarar og pilotprosjektlanda.
- Kartlegge noverande portefølje for å betre kunne vurdere kva tiltak som skal støttast.
- Styrke forvaltninga i fondet i tråd med veksande aktivitetar.
- Satse meir på å byggje lokal kompetanse på resultatbaserte finansieringsmekanismer.
- Intensivere arbeidet med å bestemme om og eventuelt korleis vellykka pilotprosjekt kan få vidare støtte.

Rapport 5/2012: Real time evaluation of Norway's International Climate and Forest Initiative – Lessons learned from support to civil society organisations

Utført av: LTS International i samarbeid med Indufor Oy, Ecometrica og Chr. Michelsen Institute
ISBN: 978-82-7548-660-6

Evaluering av klima- og skogprosjektets støtte til sivilt samfunn

Bakgrunn

Klima- og skogprosjektet ble lansert av regjeringen i desember 2007 for å støtte reduksjon av klimagassutslipp fra avskoging og skogforringelse i utviklingsland (REDD). Planer om bevilgninger på opp til tre milliarder kroner per år. Initiativet er gjenstand for kontinuerlig evaluering (følgeevaluering) som ble påbegynt i 2010, og har litt forskjellig tematisk fokus og landvalg hvert år.

Formål

Dokumentere erfaringene fra den Norad-administrerte støtteordningen for sivilsamfunnsorganisasjoner med vekt på 1) påvirkningsarbeid og støtte til policyutvikling og 2) lokale feltprosjekter. Del-evalueringen dekket tidsrommet 2009-2012, da 40 organisasjoner mottok til sammen 650 millioner kroner til lokale, nasjonale og internasjonale prosjekter. I 2012 omfattet dette studier med særlig vekt på Indonesia, Peru, Kamerun og DR Kongo.

Funn

Om påvirkningsarbeid og støtte til nasjonal policyutvikling:

- Støtten har fremmet verdifull kapasitetsbygging av sivilsamfunn lokalt og nasjonalt.
- Prosjekter med vekt på styresett har fremmet REDD og i flere tilfelle også fremmet bærekraftig skogbruk generelt.
- Støtten til policyutvikling var i mange tilfelle godt samordnet med nasjonale REDD-prosesser.
- Støtten til arbeidet med sikringsmekanismer – spesielt knyttet til rettighetene for urfolk og andre som lever av skog – har bidratt til arbeidet med nasjonale planer i flere av landene.
- Flere prosjekter har støttet lovendringsarbeid.
- Noen støttede forskningsprosjekter bidrar eller forventes å ville bidra til internasjonal faglig utvikling.

Om lokale feltprosjekter:

- Lokale prosjekter har bidratt til utvikling av lokalsamfunn og styrking av lokale landrettigheter, noe som er viktig for at lokalsamfunn skal engasjere seg i REDD.
- Lokal kapasitetsbygging, etablering av samarbeid og utvik-

ling av lokale pilotprosjekter har tatt lengre tid enn forventet.

- Med rådende usikkerhet om fremtidig REDD-finansiering planlegger mange internasjonale sivilsamfunnsorganisasjoner sine feltprosjekter slik at de ikke er direkte avhengig av slik finansiering.
- Det finnes risiko for at lokale prosjekter skaper urealistiske forventninger til REDD hos lokalbefolkningen.
- Prosjektporteføljens bidrag til å fremme biologisk mangfold og likestilling er begrenset.

Andre funn:

- Med noen unntak er prosjektene i tråd med ett eller flere av klima- og skoginitiativets mål, selv om de ikke alltid er utformet med dette for øye.
- Beskrivende rapporter gir i noen tilfeller et skjevt bilde av prosjektenes effektivitet og resultater. Dette gjelder særlig når Norge bare har stått for delfinansiering innenfor større program.
- Noen av tilskuddsmottakerne mente at sivilsamfunnsavdelingen i Norad ikke fulgte opp og støttet arbeidet godt nok.

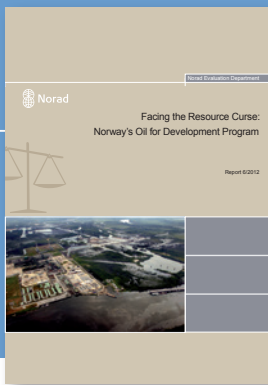
- Kunnskapsoverføring fungerer ofte godt internt i organisasjonene men svakere utad og mellom land. Dette fører til at involverte og allmenheten lærer mindre av løpende erfaringer enn de kunne.
- Sikre en god balanse i prosjektporteføljen mellom 1) støtte til påvirkningsarbeid og nasjonal policyutvikling og 2) feltprosjekter.
- Kreve at prosjektsøknader dokumenterer tydelige mål, planer om samarbeid med andre aktører og egen kunnskap og erfaring.
- Kreve bedre rapporter fra støttemottakerne, blant annet fullstendige rapporter selv om Norge bare finansierer deler av et program, for å sikre læring og nødvendige justeringer av kursen underveis.
- Tilby opplæring i rapportering og resultatovervåking til støttemottagere som trenger dette.
- Formidle lærdommer og ny kunnskap bedre til norske aktører og offentligheten.
- Ha utfasingsplaner for å gi tilskuddsmottakere og lokalbefolkningen realistiske forventninger.

Anbefalinger

- Styrke forvaltningen med flere skog- og klimaekspertter.
- Styre porteføljen slik at den fortsetter å være i tråd med initiativets mål.

Foto: iStockphoto

Rapport 6/2012: Facing the Resource Curse: Norway's Oil for Development Program

Utført av: Scanteam
ISBN: 978-82-7548-677-46

Evaluering av Olje for Utvikling-programmet

Bakgrunn

Olje for Utvikling (OfU)-programmet er tuftet på tre pilarer - ressursforvaltning, finansforvaltning og miljø. Målet med programmet er å hjelpe land til å utnytte petroleumsinntektene til å oppnå varig reduksjon av fattigdom med minst mulig påvirkning på naturmiljøet. Norsk støtte har økt fra 43 millioner kroner i 2005 til rundt 340 millioner kroner i 2012, med en samlet støtte på 1,5 milliarder kroner i den evaluerte perioden 2005-2012. Om lag 58 prosent gikk til ressursforvaltning, 20 prosent til miljø og 12 prosent til finansforvaltning. Ca. 70 prosent gikk gjennom offentlig sektor, det meste som samarbeid mellom norske og mottakerlandenes institusjoner.

Formål

Å vurdere OfU-programmets resultater og få anbefalinger om videre arbeid. Evalueringen omfattet feltstudier i Øst-Timor, Ghana, Mosambik, Uganda og Bolivia, samt korte besøk til Ecuador og Nicaragua.

Funn

- Programmet har bidratt til å legge grunnlaget for bedre

håndtering av petroleumsressursene i samarbeidslandene, spesielt gjennom støtte til å utarbeide overordnede planer for lovgivning, konsesjonstildeling og overvåking, og til gjennomføring av disse planene.

- Programmet har vært med på å gi Norge en synlig rolle i mange land.
- De viktigste resultatene har blitt oppnådd innen ressursforvaltning. Det er færre resultater å vise til innen finansforvaltning, skjønt på Øst-Timor har programmet vært viktig for etableringen av et oljefond. Støtten til miljø kom sent inn i programmet og har lidd under svak lokal kapasitet og lite politisk vilje.
- Støtten til opplæring har i liten grad lyktes med å etablere lokale opplæringstiltak som kan reduserer mangelen på fagfolk i landene. Bærekraften til noen av resultatene er også usikker fordi mye av støtten har gått til opplæring av personer som lett kan finne arbeid annet sted og forlate institusjonene.
- Inndelingen i ressurs-, miljø- og finansforvaltning har ikke alltid stemt overens med

hvordan fagområdene er organisert i samarbeidslandene, og i noen tilfelle har dette gjort det vanskeligere å komme i gang med oppgaver som risikostyring, styresett, anti-korrupsjon, og likestilling.

- Norske institusjoner har etter hvert opparbeidet seg erfaringer fra institusjonssamarbeid, og lokale samarbeidspartnere er stor sett tilfreds med dette samarbeidet. Men noen av institusjonene har visst for lite om blant annet lokal kultur, styresett, korrupsjon og likestilling. I noen tilfelle kan slik kunnskap kan være viktigere enn å kunne beherske de siste tekniske nyvinningene.
- Programmet har ikke lagt nok vekt på styresettproblemer.
- Arbeidet har generelt vært for mye innrettet på offentlige institusjoner, med for lite deltakelse av ikke-offentlige aktører.
- Betydningen av OfU er større enn noensinne. Petroleumssektoren er av økende betydning over hele verden. Faren for at private selskaper og korrupte eliter forsyner seg av oljeinntekter i fattige land er fortsatt stor.

- Programmets kapasitet kan økes dersom det gjør seg mindre avhengig av norske eksperter og institusjoner.

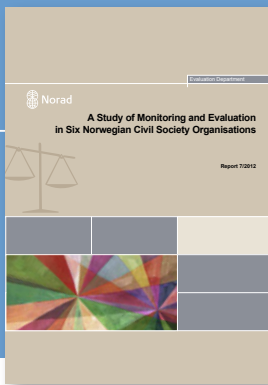
Anbefalinger

Det bør vurderes å gi programmet en tydeligere tildeling på statsbudsjettet for å lette langsiktig planlegging. Programmet bør

- opprettholde sine mål om fattigdomsreduksjon og økonomisk, miljømessig og sosialt ansvarlig forvaltning av petroleumssressurser.
- utvides i takt med etterspørsel fra deltakende land.
- gjøre godt styresett til et tema i de viktigste landprogrammene, med støtte til flere aktører som arbeider for bedre styresett på petroleumsområdet.
- legge større vekt på partnerlandenes kommersielle interesser og finansforvaltning, inkludert beregning, innkreving og rapportering av petroleumsinntekter.
- legge større vekt på miljøforvaltning, sikkerhet og beredskap.
- åpne mer for samarbeid med regionale og andre kunnskapsentre ved behov (fordi norske institusjoner har begrenset kapasitet).
- delegere mer av forvaltningen til norske ambassader eller andre partnere.
- vurdere å gjøre OfU-styringsgruppen til et rådgivende organ.
- la OfU-sekretariatet i større grad konsentrere seg om strategiske spørsmål, overvåking og rapportering.

Foto: Fredrik Naumann

Evalueringsrapport 7/2012: A Study of Monitoring and Evaluation in Six Norwegian Civil Society Organisations

Utført av: Andante – tools for thinking AB
ISBN 978-82-7548-682-8

Studie av evalueringsarbeidet i norske frivillige organisasjoner

Bakgrunn

Norske organisasjoner står for en femtedel av den bilaterale bistanden. Evaluering av deres virksomhet må i stor grad bygge på hvordan de selv følger med på gjennomføring og resultater. Studien så spesielt på evalueringsarbeidet til Flyktninghjelpen, Norges Røde Kors, Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp, Redd Barna Norge og DIGNI.

Formål

Få en oversikt over og vurdering av evalueringsarbeidet i norske organisasjoner, med vekt på faglig kvalitet, informasjon og læring.

Funn

- Resultatovervåkings- og evalueringsfunksjonen fungerer stort sett bra, med en god evaluingskultur og mange dyktige og interesserte medarbeiderne i organisasjonene.
- Arbeidet er organisert og blir gjennomført noe forskjellig i organisasjonene, men likhetene er mer iøynefallende enn forskjellene.
- De siste fem årene har arbeidet i alle organisasjonene blitt

mer formalisert, men likevel ikke mer sentralisert.

- Kvaliteten på evalueringsrapporter er tilfredsstillende, men en kunne ønsket seg noen flere omfattende evalueringer og i noen tilfelle mer kritisk vurdering av evalueringsmetoder- og begrensninger.
- Evaluering mangler en klar forankring i overordnede dokumenter og budsjettering i flere av organisasjonene.
- Det er ofte lite interesse for å behandle evalueringsrapportene i styrende organer.
- Evalueringsrapporter bør brukes mer i samarbeidet mellom organisasjonene og Norad.

Anbefalinger

- Klarere retningslinjer for evalueringsarbeidet i organisasjonenes styrende dokumenter.
- Utvikle systemer for behandling av evalueringer i styrende organer og ledelse. Styrende organer bør følge evalueringsarbeidet nærmere.
- Forankre evalueringssesene bedre i organisasjonen, blant annet ved å ha referansegrupper med klare mandater.
- Organisasjonene bør få årlige eller flerårige budsjetter for evaluering og knytte evalueringsevirsomheten til systemer for kostnadskontroll.
- Klargjøre ansvaret for kvalitetskontroll.
- Vurdere tiltak for å kunne lære mer av evalueringer.

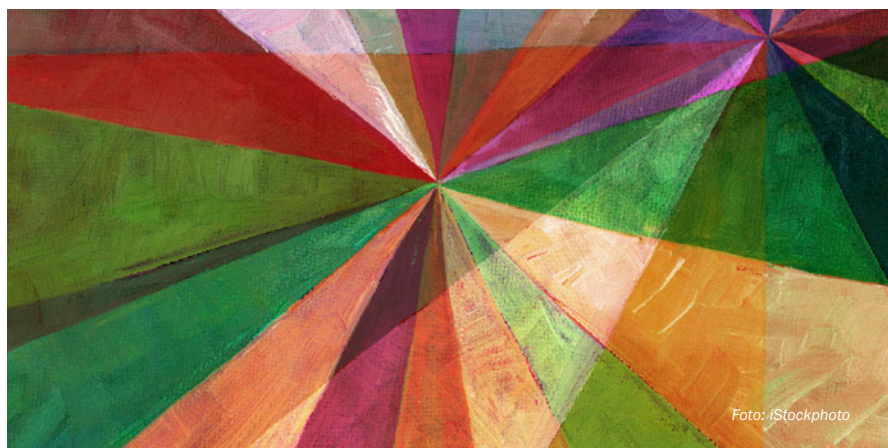
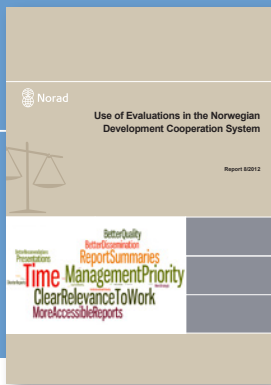

Foto: iStockphoto

Report 8/2012: Use of Evaluations in the Norwegian Development Cooperation System

Utført av: RAND Europe
ISBN 978-82-7548-683-5

Studie av bruken av evalueringer i norsk bistandsforvaltning

Bakgrunn

Studien bygger på intervjuer, dokumentanalyser, gjennomgang av tidligere evalueringer og en spørreundersøkelse foretatt av Evalueringsavdelingen i Utenriksdepartementet, Norad og på utenriksstasjonene.

Formål

Finne ut i hvilken grad evalueringer utført av Evalueringsavdelingen i Norad blir brukt i beslutningsprosesser og for læring i norsk bistandsforvaltning, med sikte på å få råd om forbedringer.

Funn

Evalueringsavdelingen har klart å skape interesse for evalueringene, blant annet gjennom

- å konsultere bredt under utformingen av evalueringsprogrammet.
- å presentere evalueringene i åpne seminarer.
- å få omtalt evalueringene på andre nettsider om utvikling og forskning.

Oppfølgingen av evalueringene varierer imidlertid betydelig, og forhold som noen ganger svekker læring og bruk er:

- Evalueringene kommer på feil tidspunkt.

- Evalueringene dekker områder som oppfattes som mindre sentrale av forvaltningen.
- Forvaltningen mangler tid til å sette seg inn i evalueringene.
- Anbefalingene er ikke målrettede eller praktiske nok.
- Rapportene lider av for mye intern sjargong, forkortelser og akademisk språk.
- Utvalget av konsulenter som brukes kan virke for snevert.
- Norad, sosiale medier, film-snutter og andre kommunikasjonskanaler.
- Arbeide for å gjøre rapportene lettere å lese.
- Engasjere interessentene bedre underveis i evalueringene.
- Vurdere å rapportere om status for oppfølging av anbefalinger annet hvert år.

Anbefalinger

Til Evalueringsavdelingen:

- Arbeide for et større tilfang av firmaer som konkurrerer om evalueringsoppdragene.
- Få på plass retningslinjer som sikrer at anbefalingene blir klarere, faktabaserte, gjennomførbare og målbare.
- Sørge for at alle rapporter inneholder klare og korte oppsummeringer.
- Utarbeide kort og ikke for teknisk informasjon om alle rapporter.
- Tilby aktuelle avdelinger og utenriksstasjoner egne evalueringssoppsummeringer.
- Vurdere formidling av informasjon gjennom nettverk utenfor

Til Utenriksdepartementet:

- Overholde gjeldende tidsfrister for å utarbeide oppfølgingsplaner (regulert av evalueringsinstruksen), og la arbeidet med dette bli en del av vurderingsgrunnlaget for avdelingsledere (i Utenriksdepartementet og Norad).
- Rapportere om status for oppfølging av anbefalinger årlig og sende disse til Stortinget.
- Publisere eksempler på god bruk av evalueringer i Utenriksdepartementet og Norad, for å fremme bruk av evalueringene.
- Vurdere å ha faste møter mellom Evalueringsavdelingen og departementets ledelse om bruk og oppfølging av evalueringene.
- Vurdere direkte rapportering fra Evalueringsavdelingen til Stortinget.

Spørreundersøkelse om bruk av evalueringer i norsk bistandsforvaltning

Bakgrunn

Elektronisk spørreundersøkelse sendt til 640 ansatte på ambassader og delegasjoner, i Utenriksdepartementet og i Norad. Svarprosenten var 41 prosent.

Formål

Lære mer om i hvilken grad Evalueringsavdelingens evalueringer er kjent i norsk bistandsforvaltning, hvilke faktorer som hindrer eller bidrar til at evalueringer blir brukt og bestemmer hvordan de blir brukt, og hvordan ansatte i forvaltningen innhenter og deler kunnskap. Undersøkelsen ga informasjon til studien av

bruk av evalueringer (Rapport 8/2012).

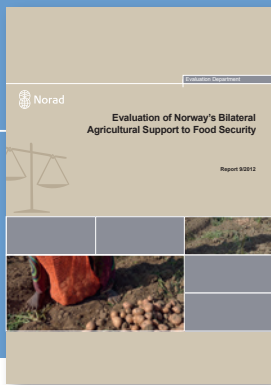
Sentrale funn

- Mangel på tid oppgis av flest som et problem for bruk av evalueringer (90 prosent av de som svarte), fulgt av svak kvalitet på rapportene (47 prosent).
- God relevans og lett tilgjengelige informasjon om evalueringen oppgis av 47 prosent som viktig for bruk, fulgt av 45 prosent som understreker hvor viktig det er for motivasjonen at ledelsen er opptatt av bruk av evalueringene.

- Uformelle samtaler med kolleger og venner er viktigste kilde til informasjon om evalueringer, fulgt av selve evalueringsrapportene, polycystudier og forskning, deltakelse i sektor- eller givergrupper (i landene), og direkte kontakt med aktuelle forskere, evaluere eller andre fagfolk. Få benytter intranett som en viktig kilde.
- Av de som nylig hadde vært berørt av en evaluering, oppga tre av fem at evalueringen bidro til intern diskusjon om programmet. Noen færre svarte at evalueringene ledet til forbedringer i konkrete programmer.

Figur 1: En "ordsky" basert på koding av 155 svar på spørsmålet «hva kan fremme bruken av evaluering i ditt arbeid?»

Rapport 9/2012: Evaluation of Norway's Bilateral Agricultural Support to Food Security

Utført av: Particip GmbH
ISBN: 978-82-7548-686-6

Evaluering av Norges landbruksstøtte for å fremme matsikkerhet

Bakgrunn

Landbruksstøtten var på nær tre milliarder kroner i syvårsperioden 2005-11 og utgjorde om lag to prosent av norsk bistand. Evalueringen konsentrerte seg om 25 av de største norskstøttede programmene, med særlige studier av 15 tiltak i Malawi, Tanzania og Zambia.

Formål

Å finne ut i hvilken grad norsk landbruksstøtte har bidratt til matsikkerhet, med sikte på å få råd om fremtidig innretting av bistanden.

Funn

Om matsikkerhet:

- Positive virkninger er sannsynlige, men sjelden bevist på grunn av mangel på data. Den dokumentasjon som finnes sier mest om matproduksjon, minst om ernæring.
- Mange landinnsatser har fremmet målet om matsikkerhet, særlig økt matproduksjon generelt (food availability), og jevnt over vært bedre tilpasset nasjonale planer og vært mer effektive enn regionale og globale program.

- Mange programmer som satset på småbønder og fattigdomsbekjempelse, har virket godt selv om matsikkerhet ikke var et uttrykt program mål.
- Støtte til forskning og nyskaping, blant annet knyttet til klimatilpassede vekster, har fremmet langsiktig matsikkerhet.
- I tråd med landbrukshandlingsplanen fra 2004 gikk betydelig støtte til privat sektor.
- Svak samordning mellom norske forvaltningsorganer (departementet, ambassadene, Norad og Fredskorpset), f.eks. innen bevaringsjordbruk, gjorde støtten mindre effektiv.
- Det var lite vekt på ernæring (food utilisation), rett til mat og kvinners rettigheter og deltakelse.
- Levekårstiltak i flere NGO-programmer fremmet tilgang på mat (food accessibility).
- Flere programmer med vekt på bærekraftig bruk av naturressurser fremmet matstabilitet (food stability).

«Følg pengene»-studier av tre store programmer viste at de var bra organisert, med gode systemer for regnskap, kontroll og

rapportering. I bevaringsjordbruksprogrammet CAP i Zambia var imidlertid antall bønder og jord dyrket på miljøvennlig måte lavere enn rapportert (en av interessentene stiller spørsmål ved evaluatorenes beregninger). I NASFAM-programmet i Malawi var det mangel på penger til oppkjøp av mat som var produsert, noe som svekket inntjening og gjør programmet giveravhengig i lengre tid enn planlagt. Det Norfund-støttede risdyrkingsprosjektet Mngeta i Tanzania bruker lengre tid enn planlagt på å oppnå produksjonsmålene, noe som øker investeringsbehovet og kommersiell risiko.

Noen andre funn:

- Svak planlegging og mangel på startdata svekker ofte muligheten til å vurdere resultater.
- Mange tiltak ser ut til å spre informasjon på en effektiv måte, men det er lite kunnskap om hva som blir oppnådd med dette.
- Kommersielle programmer hadde klare planer for avslutning av bistanden, men de fleste andre programmer manglet slike planer. Dette førte til størst problemer i

infrastrukturprogrammer og programmer med innsatsvare-subsidier.

- Med noen unntak ble det satset for lite på utvidelse av gode programmer.
- Et viktig spørsmål er om bistanden fortrenger landenes egen finansiering av jordbruks-sektoren, eller om den tvert i mot fører til at nasjonal egen-innsats øker? En vurdering i Malawi, Tanzania og Zambia

gir et blandet bilde og ikke grunnlag for å konkludere.

Anbefalinger

- Utenriksdepartementet og ambassadene bør sørge for bedre koordinering av norsk landbruksbistand.
- Få på plass retningslinjer for kvinner og likestilling, rettigheter og ernæring i landbruks-bistanden.

- Systematisere lærdommer fra bevaringsjordbruk bedre.
- Kreve startinformasjon og resultatrammeverk som gjør tiltakene lettere å evaluere.
- Kreve mer informasjon om finansiell og økonomisk bærekraft, planer for å utvide, og for å avslutte bistanden.

Foto: iStockphoto

Andre evalueringsrapporter

Foto: Knüt Nyflot

Rapport: Evaluation of UNDP Support to Conflict-Affected Countries in the Context of UN Peace Operations

Gjennomført av evalueringskontoret til FNs utviklingsprogram (UNDP) med støtte fra Norads evalueringsavdeling
web.undp.org/evaluation/thematic/conflict-2013.shtml

FNs utviklingsprogram: Støtte til land i konflikt

Bakgrunn

Evalueringen undersøker hvorvidt FNs utviklingsprogrammers aktiviteter og programmer bidrar til den stabilitet som er nødvendig for at land skal nå sine utviklingsmål. Evalueringen ser spesielt på de land der både UNDP og FNs fredsbevarende operasjon er til stede.

Evalueringen bygger i første rekke på studier i Burundi, Elfenbenskysten, DR Kongo, Haiti, Libanon, Liberia, Somalia, Sør Sudan og Øst-Timor. Det er også foretatt vurderinger for Afghanistan, Irak, Den sentralafrikanske republikk, Chad, Guatemala, Guinea, Guinea-Bissau, Nepal, Palestina, Sierra Leone og Uganda.

Formål

Skaffe kunnskap om i hvilken grad FNs utviklingsprogram (UNDP) bidrar til stabilitet og utvikling i konfliktland, særlig land der det pågår internasjonale fredsoperasjoner.

Funn

I konfliktland:

- Arbeidet krever en politisk avtale og en viss stabilitet i landet.

- Tiltak knyttet til lov og orden, rettshjelp til kvinner, brobygging mellom tradisjonelle og formelle rettssystemer, infrastruktur, ikke-voldelig konfliktløsning, sysselsettingstiltak og kultur har bidratt til å dempe konflikter.
- FNs utviklingsprogram
 - oppfattes som en erfaren og upartisk leverandør av valgstøtte.
 - har styrket kvinners juridiske stilling og muligheter for politisk deltakelse.
 - har hatt lite suksess med støtte til avvæpning, demobilisering og tilbakeføring av tidligere soldater.

Generelle funn om FNs utviklingsprogram:

- er på en eller annen måte til stede i alle konfliktland – og forsøker kanskje å rekke over for mye.
- mangler prosedyrer for bruk av konfliktanalyser og er ofte uforberedt når konflikt bryter ut.
- gir rundt 14 prosent av sine midler til lokale myndigheter i land i konflikt, sannsynligvis for lite, ettersom disse har en viktig rolle for å bygge fred.

- mangler gode prosedyrer for rekruttering og forsyninger.

Funn om UNDP i integrerte fredsoperasjoner:

- arbeidet for økt politisk deltakelse i valg har noen ganger gått utover fredsprosessen.
- tett kontakt mellom ulike deler av FN-systemet kan bidra til å håndtere motstridende mål i integrerte fredsoperasjoner.
- har blitt kritisert for dårlig ledelse av arbeidsgrupper for tidlig gjenoppbygging.
- integrert fredsoperasjonsplanlegging (Integrated Mission Planning Process) har vært nyttig for å avklare arbeidsdeling, men mangler ofte i land der fredsbevarende operasjoner avsluttes.
- organisasjonen får kritikk for å favorisere egne prosjekter i forvaltningen av flergiverfond.

Anbefalinger

Anbefalinger til FNs utviklingsprogram generelt:

- Det er behov for nye retningslinjer for prosjektutvikling i kriserammete land. Disse bør omhandle kvalitet og bruk av konfliktanalyse, målsetninger for likestillingstiltak, evaluering

og resultatoppfølging, strategier for avslutning av bistand, og forskjellige former for gjennomføring av programmer.

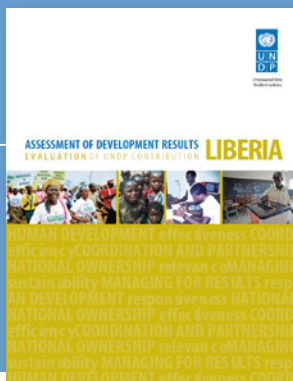
- Det anbefales å opprette et kriseteam som hurtig kan komme sammen ved behov.
- FNs utviklingsprogram anbefales å utvide opplæringen og insentiver gitt til ansatte. Ansattes erfaring fra konfliktsituasjoner og kjønnsfordeling bør vektlegges.

Anbefalinger til FNs utviklingsprogram i integrerte fredsoperasjoner:

- bør få større plass i planleggingen av integrerte operasjoner.
- bør systematisere kunnskap og erfaringer fra flergiverfond.
- må prioritere bedre hvilke prosjekter som skal være med i den første gjenoppbyggingsfasen.
- bør ha klarere retningslinjer for arbeidsdeling innad i FN ved nedtrapping av integrerte operasjoner.

Foto: Jan Speed

Rapport: Assessment of Development Results. Evaluation of UNDP Contribution: Liberia

Gjennomført av evalueringskontoret til FNs utviklingsprogram (UNDP) med støtte fra Norads evalueringsavdeling
web.undp.org/evaluation/adr/liberia.html

FNs utviklingsprogram: Innsatsen i Liberia

Bakgrunn

UNDPs evalueringsavdeling gjennomfører vurderinger av resultater av organisasjonens arbeid – Assessments of Development Results. I Liberia, som hadde gått igjennom mange år med krig og konflikt, konsentrerte engasjementet seg om å støtte freds- og statsbygging.

Formål

Dokumentere resultatene av UNDPs støtte til fredsarbeid og statsbygging i Liberia i perioden 2004-2011, med sikte på å få råd om videre arbeid.

Funn

Mange forhold som ofte hindrer fred og utvikling finnes også i Liberia, blant annet at

- deler av befolkningen ikke får delta i beslutningsprosesser.
- det er lite mulighet for formell politisk påvirkning eller tilgang til rettsapparatet.
- mange lover direkte eller indirekte diskriminerer stammer og etniske og religiøse grupper.

- jord er urettferdig fordelt.
- korrupsjon og brudd på menneskerettigheter er utbredt.
- utdanningsnivået i offentlig administrasjon er lavt. Det vanskelig å rekruttere liberiere med høy utdanning, noe som blant annet gjør arbeidet med desentralisering vanskelig.

UNDP har bidratt til å få opprettet egne kommisjoner som skal arbeide med flere av disse problemene. Deres arbeid hindres imidlertid ofte av privilegerte grupper som har egne interesser å forsvare.

Landkontoret har ikke hatt rutiner for å følge med på og evaluere resultatene av sin innsats. Evalueringen finner videre at organisasjonen

- har spredt sin faglige innsats på for mange områder.
- har organisert arbeidet for mye som prosjekter.
- har tatt for lite hensyn til andre FN-organisasjoners og andre aktørers arbeid, med oppsplit-

tede og lite bærekraftige prosjekter i lokalsamfunnene som resultat.

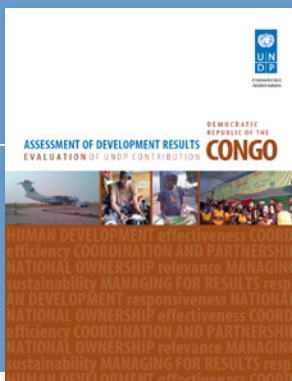
- ikke har trukket nok veksler på organisasjonens erfaringer fra andre konfliktland.
- har hatt ineffektive og tungroddede innkjøpsprosedyrer.

En generell konklusjon er at UNDP i samarbeid med den fredsbevarende FN-operasjonen i landet har forsøkt å forebygge konflikter på områder som er prioritert av myndighetene, men at resultatene lar vente på seg.

Anbefalinger

- Blant anbefalingene til UNDPs innsats var
- økt geografisk og tematisk målretting av programmer,
- bedre koordinering mellom programmer, og
- et mer langsiktig og helhetlig fokus.

UNDPs suksess avhenger av at underliggende strukturelle årsaker til konflikt fjernes.

Rapport: Assessment of Development Results. Evaluation of UNDP Contribution: Democratic Republic of Congo

Gjennomført av evalueringskontoret til FNs utviklingsprogram (UNDP) med støtte fra Norads evalueringsavdeling
web.undp.org/evaluation/adr/congo-drc.html

FNs utviklingsprogram: Innsatsen i DR Kongo

Bakgrunn

Evalueringen undersøker hvorvidt FNs utviklingsprogrammers bidrag til gjenoppbyggingen og utviklingen i Den demokratiske republikken Kongo i perioden fra 2003 til 2011 har vært nyttig, sett i lys av de store utfordringene som gjenstår for landet.

Formål

Dokumentere resultatene av FNs utviklingsprogram (UNDP) sin støtte til gjenoppbygging og utvikling i Den demokratiske republikken Kongo i perioden 2003 til 2011 og komme med anbefalinger om fremtidig arbeid.

Funn

De største kildene til konflikt i landet er fattigdom, kamp om naturressurser, strid om jord, lovløshet og straffefrihet.

UNDP har stort sett forvaltet giverfond på en god måte. Organisasjonen har medvirket til gjenoppbyggingen siden 2003 ved å

- ta en ledende rolle i det vanskelige arbeidet med å demobilisere væpnede styrker.

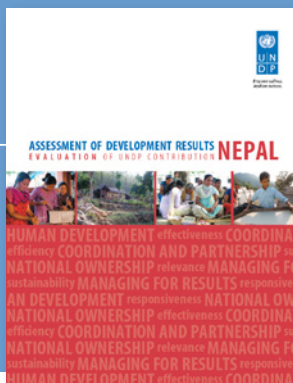
- støtte registrering av over 25 millioner velgere og deretter folkeavstemning, presidentvalg og valg til nasjonalforsamling og provinsforsamlinger.
- støtte landets riksrevisjon.
- støtte myndighetenes koordinering av bistand.
- støtte opplæring av politi og rettsikkerhet for blant annet ofre for seksuelle overgrep.
- led under at ansatte var opp-tatt med å skaffe andre inntekter fordi de ikke fikk utbetalt lønn.
- Det at UNDP selv gjennomfører mye av arbeidet som egne prosjekter, synes å være i konflikt med målet om å styrke myndighetenes eierskap og kompetanse.

På den annen side:

- Organisasjonen er tungrodd og dårlig til å betale sine regninger.
- Det skjer for lite resultatmåling og evaluering, kanskje fordi ansatte i landet som kunne ha gjennomført dette ikke har fått anledning til å arbeide uavhengig med dette.
- Det manglet gode forhåndsvurderinger av støtten til kompetanseheving og opplæring i offentlig administrasjon. Dette arbeidet konsentrerte seg for mye om opplæring av enkeltpersoner og tok for lite hensyn til institusjonelle rammebetingelser. Et eksempel er opplæring av politi og dommere, som

Evalueringen etterlyser landkontorets engasjement fra første del av gjenoppbyggingsperioden og anbefaler å konsentrere innsatsen om færre områder.

Uro i landet og mindre penger fra giverne gjorde det nødvendig å redusere arbeidet for fattigdomsreduksjon og godt styresett fra 2010.

Rapport: Assessment of Development Results. Evaluation of UNDP Contribution: Nepal

Gjennomført av evalueringskontoret til FNs utviklingsprogram (UNDP) med støtte fra Norads evalueringsavdeling
web.undp.org/evaluation/adr/nepal.html

FNs utviklingsprogram: Innsatsen i Nepal

Bakgrunn

UNDPs arbeid i Nepal har omfattet fredsbygging, gjenoppbygging, støtte til overgangsregjeringen, økonomisk vekst og sysselsetting, energi og miljø, og katastrofe- og krisehåndtering. Tidsrommet 2002-2011 var en periode med store endringer i landet. Det 240 år gamle kongedømmet ble avskaffet og parlamentet ble gjeninnført.

Formål

Dokumentere resultatene av UNDPs støtte til Nepal i perioden 2002 til 2011 og komme med anbefalinger om fremtidig arbeid.

Funn

På den positive siden finner evalueringen at organisasjonen

- fulgte nøye med på landets konflikter, fredsbygging, politisk utvikling og arbeidet med ny grunnlov.
- ble oppfattet som en nøytral støttespiller av myndighetene, og var til stede i vanskelig tilgjengelige lokalsamfunn.
- oppnådde gode resultater i flere programmer, blant annet med sitt arbeid for likestilling og sosial inkludering.
- styrket sin administrasjon av blant annet innkjøp og utbetalinger.

Derimot finner evalueringen at

- det er usikkert om resultatene vil vare, blant på grunn av manglende interesse og ressurser hos myndighetene.
- opplæring innen offentlig administrasjon har lagt for stor vekt på enkeltpersoner og for lite på institusjonelle rammevilkår.

Anbefaling

Evalueringen anbefaler organisasjonen å koordinere sitt arbeid bedre med andre programmer og konsentrere seg om færre områder.

Rapport: World Bank Group Impact Evaluations: Relevance and effectiveness.

Utført av Verdensbankens uavhengige evalueringsgruppe med støtte fra Norads evalueringsavdeling.

ieg.worldbankgroup.org/content/dam/ieg/ImpactEvals/impact_eval_report.pdf

Verdensbanken: Virkningsevalueringer – er de relevante og hva fører de til?

Verdensbanken og the International Finance Corporation (IFC) gjennomfører en rekke virkningsevalueringer. Virkningsevalueringer kan ofte svare på konkrete spørsmål: Hva er effekten av et tiltak for en målgruppe, sammenlignet med en situasjon uten tiltaket? Situasjonen uten tiltaket – den kontrafaktiske situasjonen kan ikke måles, men virkningsevalueringer bruker statistiske metoder for å etablere et troverdig kontrafaktisk sammenligningsgrunnlag.

Formål

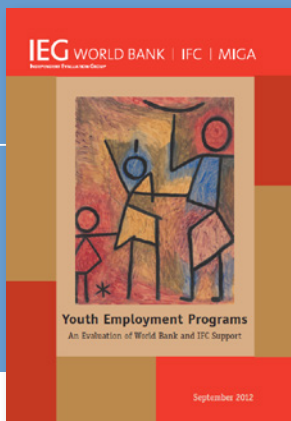
Å vurdere virkningsevalueringers relevans og kvalitet og i hvilken grad de påvirker institusjonenes prioriteringer. Evalueringen omfatter ikke etablering av et troverdig kontrafaktisk sammenligningsgrunnlag, så evalueringen kunne ikke måle effekten av virkningsevalueringene.

Funn

- Verdensbankgruppen er den største produsent av virkningsevalueringer i internasjonal bistand.
- Porteføljen av virkningsevalueringer samsvarer i store trekk med porteføljen av programmer. Levekårs- og utdanningsprogrammer er imidlertid overrepresentert, mens det er gjort få virkningsevalueringer av energi-, transport- og miljøprogrammer.
- Med noen unntak er det ingen standardprosedyrer for kvalitetssikring av virkningsevalueringer, og det mangler kapasitet til å iverksette og følge opp slike evalueringer.
- Bruken av resultater fra virkningsevalueringer i planlegging og gjennomføringen av programmer er beskjeden. Mer systematisk bruk er mulig.

Anbefalinger

- Utarbeide bedre planer for virkningsevalueringer slik at disse dekker aktuelle temaer, sektorer og geografiske områder.
- Undersøke om en kan få finansiering til virkningsevalueringer.
- Kvalitetssikre og bruke virkningsevalueringene bedre.

Rapport: Youth Employment Programs: An Evaluation of World Bank and IFC Support

Utført av Verdensbankens uavhengige evalueringsgruppe med støtte fra Norads evalueringsavdeling.

ieg.worldbankgroup.org/content/dam/ieg/ye/ye_eval.pdf

Verdensbanken: Støtte til sysselsetting for ungdom

Bakgrunn

Arbeidsledigheten blant ungdom er høy i mange land, noe som medvirker til at mange unge er fattige og har få muligheter til personlig utvikling. Det kan også føre til sosial og politisk ustabilitet. Verdensbanken, inkludert the International Finance Corporation (IFC) som jobber mer direkte med privat sektor, støtter arbeid med å fremme sysselsetting for ungdom.

Formål

Kartlegge og vurdere effektiviteten av støtte til tiltak for å øke ungdomssysselsetting med sikte på å få råd om videre satsing på dette området.

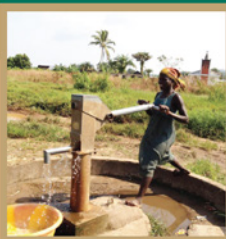
Funn

- Evaluering av Verdensbankens bistand til tiltak for å øke ungdomssysselsetting er vanskelig fordi resultatene er avhengige av innsats og utvikling på mange sektorer.
- De fleste aktuelle Verdensbank-prosjekter inkluderer kompetansetiltak for å hjelpe overgangen fra skole til arbeid, og mer enn halvparten av prosjektene omfatter tiltak for å fremme jobbskaping og arbeidsmuligheter for ungdom. IFC satser bredt på jobbskaping, med rådgivning og investeringer i utdanning, i tillegg til noen prosjekter for ungdom.
- Tiltak for å hjelpe overgangen fra skole til arbeidsmarked ser ut til å være de meste effektive i land med en velutviklet formell sektor.

- Forbedringer i markedstilgang for jordbruksprodukter stimulerer både til ansettelse av ungdom i landbruket og til selvstendig næringsvirksomhet tilknyttet landbruk.

Anbefalinger

- Styrke innsamling av data for ungdomssysselsetting og bruke disse til å overvåke og evaluere sysselsettingsvirkninger av prosjekter.
- Støtte tiltak som øker både etterspørsel og tilbud i arbeidsmarked for ungdom, særlig tiltak rettet mot fattige ungdommer.

Rapport: Liberia Country Program: 2004-2011

Utført av Verdensbankens uavhengige evalueringsgruppe med støtte fra Norads evalueringsavdeling.

ieg.worldbankgroup.org/content/dam/ieg/pubs/Liberia_cpe.pdf

Verdensbanken: Innsatsen i Liberia

Bakgrunn

Verdensbankgruppens innsats i Liberia har prioritert å støtte gjenoppretting av grunnleggende offentlige funksjoner og gjenoppbygging av infrastruktur i landet. Kapasitetsbygging, likestilling, og miljø skulle integreres i tiltakene.

Formål

Vurdere resultater av Verdensbankgruppens støtte til Liberia i perioden 2003-2011.

Funn

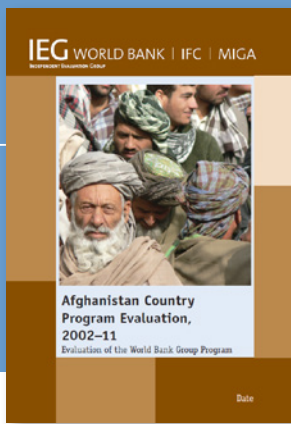
- Det har vært en betydelig fremgang når det gjelder å bygge opp igjen offentlige institusjoner, blant annet innen offentlig finansforvaltning.
- Verdensbankgruppen har bidratt til forbedringer i infrastruktur, særlig veier, havner, strømforsyning, og vannforsyning.
- Med noen unntak har kapasitetsbygging og likestillings- og miljøarbeid i bare liten grad kommet med i programmene.
- Sletting av landets utenlandsgjeld i 2010 har fremmet utviklingen i landet.

Anbefalinger

Prioritere tiltak for bedre forvaltning av landets naturressurser og sysselsetningstiltak for ungdom.

Foto: Jan Speed

Rapport: Afghanistan Country Program Evaluation 2002-2011: Evaluation of the World Bank Group Program

Utført av Verdensbankens uavhengige evalueringsgruppe med støtte fra Norads evalueringsavdeling.

ieg.worldbankgroup.org/content/dam/ieg/afghanistan/afghan_eval_full.pdf

Verdensbanken: Innsatsen i Afghanistan 2002-2011

Bakgrunn

Verdensbankens støtte til Afghanistan 2002-11 fikk tidlig tre hovedmål: (a) kapasitetsbygging innen det afghanske statsapparatet, (b) fremme økonomisk vekst og levekår på landsbygda, og (c) støtte vekst i den formelle private sektoren.

Formål

Vurdere relevans og resultater av Verdensbankgruppens strategi og innsats.

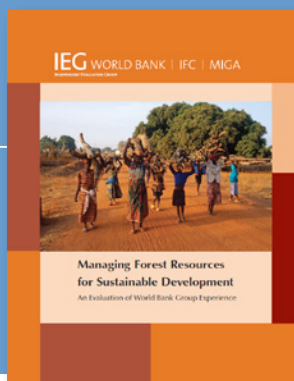
Funn

- Til tross for forverring i sikkerhetssituasjonen fra 2006, har Verdensbankgruppen opprettholdt et stort program i landet.

- Gode resultater er oppnådd innen blant annet offentlig finansforvaltning, folkehelse og telekommunikasjon.
- Betydelige umiddelbare resultater kan dokumenteres når det gjelder skole, veibygging, vannforsyning og mikrofinans. Det har vært mindre fremgang innen landbruk, byutvikling, næringsutvikling og reformer i offentlig forvaltning.
- Distrikt- og provinsinstitusjoner er svake, noe som reduserer langsiktig virkning av investeringer i landsbyorganisasjoner. Reduksjon av internasjonal tilstedeværelse i 2014 kan svekke bærekraft av utviklingsresultater ytterligere, særlig fordi offentlig sektor vil få mindre kapasitet.

Anbefalinger

- Støtte regjeringen med å utarbeide langsiktige planer for utviklingen av lokale institusjoner.
- Bistå i å utvikle National Solidarity Program til å bli mer bærekraftig, både økonomisk og institusjonelt.
- International Finance Corporation (IFC) og bankens Multilateral Investment Guarantee Agency (MIGA) bør øke støtten til privat sektor.

Rapport: Managing Forest Resources for Sustainable Development. An Evaluation of the World Bank Group Experience

Utført av Verdensbankens uavhengige evalueringsgruppe med støtte fra Norads evalueringsavdeling.

ieg.worldbankgroup.org/content/dam/ieg/forest/forest_eval.pdf

Verdensbanken: Støtte til bærekraftig forvaltning av skogressurser

Bakgrunn

Verdensbankens skogforvaltningsstrategi etablerte i 2002 tre hovedmål: a) beskytte vitale lokale og globale skogmiljøtjenester og -verdier, b) utnytte potensialet i skogsektoren for å redusere fattigdom, og c) bruke skogressurser for å oppnå bærekraftig økonomisk utvikling.

Formål

Vurdere i hvilken grad Verdensbankgruppen har lyktes i å støtte medlemsland – både via det offentlige og via privat sektor - i å forvalte skogressurser for bærekraftig utvikling, med sikte på å lære til beste for fremtidig innsats.

Funn

- Etablering av skogverneområder reduserer avskoging mer effektivt når de utarbeides og forvaltes av menneskene som bor i og er avhengige av skogen som skal vernes.
- Etablering eller utvidelse av verneområder som ikke ledsages av penger for å kompensere lokalbefolkningen for tap av tilgang til skog, fører lett til økt lokal fattigdom.

- Lokal deltakelse i skogforvaltning styrker både lokalbefolkningens levkår og miljøet.
- For lite delegering av myndighet til lokalsamfunnene og regelverk som diskriminerer små produsenter hindrer ofte resultater.
- Verdensbankgruppens systemer for oppfølging og rapportering er ikke gode nok til å sikre miljø og sosial bærekraft.
- Skogtiltak har bidratt vesentlig til bedre miljø, men fattigdomsbekjempelse har sjelden lyktes.

Anbefalinger

Verdensbanken kan støtte bærekraftig skogforvaltning bedre ved å

- øke lokalsamfunnets deltakelse i utforming og forvaltning av verneområder.
- medvirke til at lokale, kollektivt eide skogbedrifter likebehandles.
- revurdere konsesjonsregelverk for industriell utnyttelse av tropisk skog.
- prioritere IFC- og MIGA-investeringer som fremmer etterspørsel og tilbud av bærekraftige skogprodukter.

Foto: Espen Røst

Adapting to Climate Change:
Assessing the World Bank Group
Experience
Phase III

Rapport: Adapting to Climate Change: Assessing the World Bank Group Experience – Phase III

Utført av Verdensbankens uavhengige evalueringsgruppe med støtte fra Norads evalueringsavdeling.

ieg.worldbankgroup.org/content/dam/ieg/climate_change3/cc3_full_eval.pdf

Verdensbanken: Tilpasning til klimaendringer

Bakgrunn

Verdensbankgruppen støtter arbeid for å redusere sårbarhet og risiko forbundet med klimaendringer og ekstreme klimahendelser.

Formål

Formålet med evalueringen var å svare på følgende tre spørsmålet:

- Hva kan læres fra tidligere og pågående arbeidet med å håndtere konsekvenser av uønskede klimaendringer?
- I hvilke programmer bør en ta særlig hensyn til klimaendringer, og hvordan har dette skjedd til nå?
- Hva er erfaringene fra nasjonalt og regionalt arbeidet for tilpasning til klimaendringer?

Funn

- Banken har utviklet noen forsikringsordninger for katastrofer, men disse er ikke tilstrekkelige for å dekke tap ved naturkatastrofer.
- Infrastrukturprosjekter er ofte utsatt for klimarisiko, og Verdensbankgruppen mangler rutiner for å identifisere og redusere slik risiko i disse prosjektene.

- Førre-var-tiltak for å håndtere risiko ved klimaendringer har liten oppslutning fordi det er stor usikkerhet om nytten av slike tiltak og fordi konkrete kortsiktige hensyn går foran mer usikre langsiktige tiltak.
- Bankgruppen mangler et resultatrammeverk for å kunne følge opp klimatilpasningstiltak.

Anbefalinger

- Utvikle retningslinjer for å inkludere klimarisikostyring i utforming og gjennomføring av Bankgruppens programmer.
- Utvikle lokale og nasjonale indikatorer for å måle resultater og vurdere kostnader, fordeler, virkninger og bærekraft av tilpasningstiltak.
- Forbedre værvarslings tjenester og oppmuntre til bruk og deling av meteorologiske data innen og mellom land.
- Arbeide for førre-var-prinsipper for langsiktig tilpasning til klimaendringer.

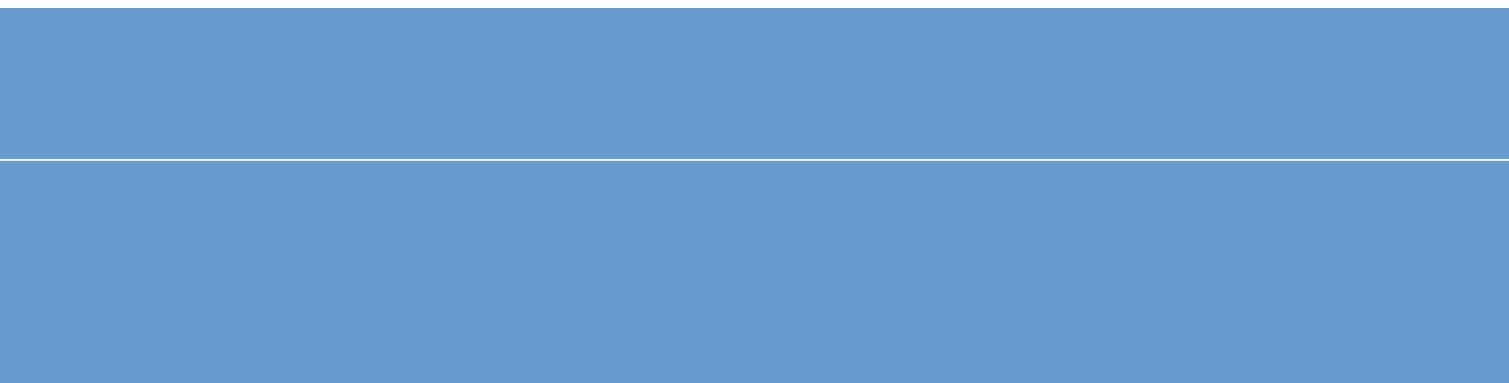

Foto: Knut Nyfløt

Oppfølging av evalueringer

Foto: Wayne Conradie

Oppfølging av evalueringer

Nedenfor følger en oversikt over oppfølgingen av tidligere evalueringer. Oversikten viser bare hvilke prosedyrer som er gjennomført, ikke den faktiske oppfølgingen. Alle dokumenter er tilgjengelig på forespørsel.

Tema for evalueringen/ prosjekt	Rapport	Evalueringsavdelingens oppfølgingsnotat til Utenriksdepartementet	Vedtatt oppfølgingstiltak i Utenriks- departementet	Rapport om oppfølging
Nepals utdanningsprogram	1/2009	Infolak februar 2010	Oppfølging nepalske myndigheter	
Giverkontoret i Juba	2/2009	09.09.2009	Ingen plan anbefalt utover de oppfølginger som alt er gjennomført i UD	
Frivillige organisasjoner i Nord-Uganda	3/2009	31.08.2009	25.06.2010	25.06.2010
Integrering av nødhjelp, gjenoppbygging og utvikling	Felles	07.08.2009	Norsk oppfølging ikke påkrevd	
Bistand til kulturarven	4/2009	30.09.2009	09.06.2010	08.11.2011
Multilateral miljøbistand	Syntese	08.10.2009	Norsk oppfølging ikke påkrevd	
Norsk fredsinnsetts i Haiti	5/2009	15.02.2010	15.07.2010	02.02.2012
Norsk Folkehjelps humanitære mineryddings-aktiviteter	6/2009	19.02.2010	08.04.2010	31.03.2011
Nasjonalt program for utviklingsrelatert forskning og utdanning (NUFU) og Norads program for masterstudier (NOMA)	7/2009	14.04.2010	03.11.2010	08.01.2013
Norsk Senter for Demokratistøtte	1/2010	26.03.2010	07.05.2010	14.11.2012
Studie av støtte til parlamenter	2/2010	Oppfølgingsnotat ikke relevant		
Norges næringsrelaterte bistand	3/010 (Case studier 4,5,6/2010)	23.09.2010	15.03.2011	
Norsk støtte til Vest-Balkan	7/2010	04.11.2010	21.01.2011	
Transparency International	8/2010	22.09.11	21.11.2011	01.02.2013

Tema for evalueringen/ prosjekt	Rapport	Evalueringsavdelingens oppfølgingsnotat til Utenriksdepartementet	Vedtatt oppfølgingstiltak i Utenriks- departementet	Rapport om oppfølging
Evaluerbarhetsstudie - Norsk støtte for å oppnå tusenårs mål 4 og 5 (barn og mødre helse)	9/2010	24.02.2011		
Fredsbyggende aktiviteter i Sør-Sudan	Felles	03.03.2011	22.06.2011	
Norsk støtte til demokrati gjennom FN	10/2010	08.07.2011		
IOM - Internasjonal organisasjon for migrasjons arbeid mot menneskehandel	11/2010	18.05.2011	05.10.2011	20.12.2012
Følge-evaluering av Norges skog og klimainitiativ	12/2010 (Land- rapporter 13, 14, 15, 16, 17, 18 /2010)	08.06.2011	12.09.2011	16.07.2012
Paris-erklæringen	Felles	Omfattet ikke norsk bistand spesielt. Oppfølgingsnotat ikke utarbeidet		
Barns rettigheter	Felles	21.11.2011	18.12.2012	
Utviklingssamarbeid gjennom norske NGOer i Øst Afrika	1/2011	25.04.2012	13.03.2013	
Bistandsforskning	2/2011	04.01.12		
Norsk kultur og idretts samarbeid med land i sør	3/2011	27.01.12	06.06.2012	
Studie av utvikling, makt og korrupsjon	4/2011 Study	Oppfølgingsnotat ikke relevant		
Norsk fredsinnsett på Sri Lanka	5/2011	08.02.2012	29.03.2012	
Antikorrupsjon	6/2011	15.02.2012		

Tema for evalueringen/ prosjekt	Rapport	Evalueringsavdelingens oppfølgingsnotat til Utenriksdepartementet	Vedtatt oppfølgingstiltak i Utenriks- departementet	Rapport om oppfølging
Norsk støtte til å fremme menneskerettigheter	7/2011	17.01.12	17.12.2012	
Norsk handelsrelatert bistand gjennom multilaterale organisasjoner	8/2011	08.03.12	11.01.2013	
Finansstrømmer i FN systemet	9/2011 Study	Oppfølgingsnotat ikke relevant		
Norsk støtte til helsesektoren i Botswana	10/2011	Oppfølgingsnotat ikke utarbeidet		
Norsk støtte til å fremme rettene til funksjonshemma	1/2012	20.04.12	14.01.2013	
Studie av godtgjørelser i bistand (per diem)	2/2012	03.07.2012		
Norsk utviklingssamarbeid med Afghanistan	3/2012	13.12.2012	16.05.2013	
Verdensbankens flergiverfond for resultatbasert finansiering av helse	4/2012	11.09.2012	21.01.2013	
Følgeevaluering av Norges skog og klimainitiativ: Erfaringer fra sivilsamfunnsorganisasjoner	5/2012	04.12.2012	14.01.2013	
Olje for Utviklingsprogrammet	6/2012	21.03.2013		
Studie av monitorering og evaluering i seks sivilsamfunnsorganisasjoner	7/2012	16.05.2013		
Studie av bruk av evalueringer i norsk bistand	8/2012	30.04.2013	06.05.2013	
Evaluering av Norges landbruksstøtte for å fremme matsikkerhet	9/2012			

Norad

Direktoratet for utviklingssamarbeid
Norwegian Agency for Development Cooperation

Postadresse:
Postboks 8034 Dep, NO-0030 OSLO
Besøksadresse:
Ruseløkkveien 26, Oslo, Norge

Tel: +47 23 98 00 00
Fax: +47 23 98 00 99

Omslagsfoto: Ken Oppran
Design: Siste Skrik Kommunikasjon
ISBN: 978-82-7548-700-9

postmottak@norad.no
www.norad.no